

Ohjeet

kryptovarojen markkinoista annetun asetuksen (MiCA) mukaisia soveltuvuusvaatimuksia ja salkunhoitotoimien säännöllisen raportin esitystapaa koskevista tietyistä seikoista

Sisällysluettelo

1	Soveltamisala	5
2	Lainsäädäntöviittaukset, lyhenteet ja määritelmät	6
2.1	Lainsäädäntöviittaukset	6
2.2	Lyhenteet	6
2.3	Määritelmät	6
3	Tarkoitus	8
4	Noudattamista ja ilmoittamista koskevat velvoitteet	9
4.1	Ohjeiden asema	9
4.2	Raportointivaatimukset	9
5	Ohjeet MiCA-asetuksen mukaisten soveltuvuusvaatimusten tietyistä näkökohdista ..	10
5.1	Asiakkaille annettavat tiedot soveltuvuuden arvioinnin tarkoituksesta ja laajuudesta (ohje 1).....	10
5.2	Järjestelyt asiakkaiden ymmärtämiseksi (ohje 2).....	12
5.3	Asiakkailta kerättävien tietojen laajuus (oikeasuhteisuus) (ohje 3).....	15
5.4	Asiakastiedon luotettavuus (ohje 4)	19
5.5	Asiakastietojen päivittäminen (ohje 5)	22
5.6	Oikeushenkilöitä tai ryhmiä koskevat asiakastiedot (ohje 6).....	23
5.7	Järjestelyt kryptovarojen ymmärtämiseksi (ohje 7)	25
5.8	Järjestelyt kryptovarojen tai kryptovarapalvelujen soveltuvuuden varmistamiseksi (ohje 8).....	26
5.9	Toisiaan vastaavien tuotteiden kulut ja monimutkaisuus (ohje 9).....	29
5.10	Sijoitusten vaihtamisen kulut ja edut (ohje 10).....	31
5.11	Henkilöstön pätevyys (ohje 11).....	33
6	Ohjeet kryptovaroja koskevaa salkunhoitoa koskevan säännöllisen raportin esitystavasta.....	34
6.1	Pysyvä väline (ohje 1).....	34

6.2	Pääsy verkkojärjestelmään (ohje 2)	34
6.3	Säännöllisen raportin sisältö (ohje 3)	35

1 Soveltamisala

Kenelle?

1. Näitä ohjeita sovelletaan toimivaltaisiin viranomaisiin ja MiCA-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa määriteltyihin kryptovarapalvelun tarjoajiin, jos ne tarjoavat, kuten tämän ohjeen soveltaminen edellyttää, kryptovaroja koskevaa neuvontaa tai kryptovaroja koskevaa salkunhoitoa.

Mitä?

2. Näitä ohjeita sovelletaan
 - (i) MiCA-asetuksen 81 artiklan 1, 7, 8, 10, 11 ja 12 kohdan mukaisiin soveltuvuusvaatimuksiin ja
 - (ii) vaatimuksiin, joita sovelletaan kryptovaroja koskevaa salkunhoitoa tarjoavien kryptovarapalvelun tarjoajien antaman säännöllisen raportin esitysmuotoon MiCA-asetuksen 81 artiklan 14 kohdan mukaisesti.

Milloin?

3. Ohjeita aletaan soveltaa 60 kalenteripäivän kuluttua siitä päivästä, kun ne on julkaistu ESMAn verkkosivustolla kaikilla EU:n virallisilla kielillä.

2 Lainsäädäntöviittaukset, lyhenteet ja määritelmät

2.1 Lainsäädäntöviittaukset

ESMA-asetus	Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/77/EY kumoamisesta 24 päivänä marraskuuta 2010 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1095/2010 ¹ .
MiCA-asetus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1114, annettu 31 päivänä toukokuuta 2023, kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta ² .

2.2 Lyhenteet

EFVJ	Euroopan finanssivalvojien järjestelmä
ESMA	Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen
EU	Euroopan unioni

2.3 Määritelmät

<i>Digitaalinen neuvonta</i>	Kryptovaroja koskevan neuvonnan tai kryptovaroja koskevan salkunhoidon tarjoaminen (kokonaan tai osittain) niin, että asiakaskohtaamisen välineenä käytetään automatisoitua tai puoliautomatisoitua järjestelmää.
<i>Soveltuvuuden arviointi</i>	Koko prosessi, jossa kerätään tietoja asiakkaasta ja jossa kryptovarapalvelun tarjoaja sen jälkeen arvioi tietyn kryptovaran soveltuvuutta kyseiselle asiakkaalle. Arvioinnin tulee perustua myös kryptovarapalvelun tarjoajan vahvaan

¹ EUVL L 331, 15.12.2010, s. 84.

² EUVL L 150, 9.6.2023, s. 40.

ymmärrykseen niistä kryptovaroista, joita se voi suositella asiakkailleen tai joihin se voi sijoittaa asiakkaan puolesta.

3 Tarkoitus

4. Nämä ohjeet perustuvat MiCA-asetuksen 81 artiklan 15 kohtaan sekä ESMA-asetuksen 16 artiklan 1 kohtaan. Ohjeiden tarkoituksena on saada aikaan yhdenmukaiset, tehokkaat ja tosiasialliset valvontakäytännöt Euroopan finanssivalvojien järjestelmässä ja varmistaa soveltuvien osin MiCA-asetuksen 81 artiklan 1, 7, 8, 10, 11, 12 ja 14 kohdan yhteinen, yhtenäinen ja yhdenmukainen soveltaminen.
5. Niiden tarkoituksena on erityisesti edistää MiCA-asetuksen soveltuvuusvaatimusten ja kryptovaroja koskevaa salkunhoitoa tarjoavien kryptovarapalvelun tarjoajien antaman säännöllisen raportin esitystapaan sovellettavien vaatimusten soveltamista ja valvontaa koskevien toimintamallien yhdenmukaistamista.
6. Yksilöimällä joitakin jäljempänä olevissa ohjeissa esitettyjä tärkeitä kysymyksiä ja auttamalla näin varmistamaan, että kryptovarapalvelun tarjoajat noudattavat sääntelystandardeja, ESMA odottaa myös sijoittajansuojan vahvistuvan.

4 Noudattamista ja ilmoittamista koskevat velvoitteet

4.1 Ohjeiden asema

7. Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen perustamisasetuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten ja finanssimarkkinoiden toimijoiden on kaikin tavoin pyrittävä noudattamaan näitä ohjeita.
8. Toimivaltaisten viranomaisten, joihin ohjeita sovelletaan, on noudatettava niitä asettamalla ne soveltuvien osien osaksi kansallista lainsäädäntö- ja/tai valvontakehystä myös silloin, kun tietyt ohjeet on suunnattu ensisijaisesti finanssimarkkinoiden toimijoille. Tässä tapauksessa toimivaltaisten viranomaisten on valvottava, että finanssimarkkinoiden toimijat noudattavat ohjeita.

4.2 Raportointivaatimukset

9. Kahden kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun ohjeet on julkaistu ESMAn verkkosivustolla EU:n kaikilla virallisilla kielillä, toimivaltaisten viranomaisten, joihin näitä ohjeita sovelletaan, on ilmoitettava ESMAlle, että ne i) noudattavat, ii) eivät noudata mutta aikovat noudattaa tai iii) eivät noudata eivätkä aio noudattaa näitä ohjeita.
10. Noudattamatta jättämisen tapauksessa toimivaltaisten viranomaisten on lisäksi ilmoitettava ESMAlle syynsä näiden ohjeiden noudattamatta jättämiselle kahden kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun ohjeet on julkaistu ESMAn verkkosivustolla EU:n kaikilla virallisilla kielillä.
11. ESMAn verkkosivustolla on mallipohja ilmoituksia varten. Kun mallipohja on täytetty, se on lähetettävä ESMAlle.
12. Finanssimarkkinoiden toimijoiden ei tarvitse ilmoittaa, noudattavatko ne näitä ohjeita.

5 Ohjeet MiCA-asetuksen mukaisten soveltuvuusvaatimusten tietyistä näkökohdista

5.1 Asiakkaille annettavat tiedot soveltuvuuden arvioinnin tarkoituksesta ja laajuudesta (ohje 1)

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 66 artiklan 1 ja 2 kohta ja 81 artiklan 1, 8, 10 ja 11 kohta.

13. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi tiedotettava asiakkailleen selkeässä ja yksinkertaisessa muodossa soveltuvuuden arvioinnista ja sen tarkoituksesta, eli siitä, että kryptovarapalvelun tarjoajan on oltava mahdollista toimia asiakkaan parhaaksi ja etujen mukaisesti. Tähän olisi sisällyttävä selkeä selitys siitä, että kryptovarapalvelun tarjoajan velvollisuutena on tehdä arviointi, jotta asiakkaat ymmärtävät, i) miksi heitä pyydetään toimittamaan tiettyjä tietoja, ii) että on tärkeää, että tällaiset tiedot ovat ajantasaisia, paikkansapitäviä ja aukottomia, ja iii) että ilman tällaisia tietoja kryptovarapalvelun tarjoaja ei suosittele kryptovarapalveluja tai kryptovaroja eikä ala tarjota kryptovaroja koskevaa salkunhoitoa. Tällainen tieto voidaan esittää vakioimuotoisena.
14. Soveltuvuusarviointia koskevien tietojen olisi autettava asiakkaita ymmärtämään vaatimusten tarkoitus. Tietojen olisi rohkaistava heitä antamaan ajantasaiset, paikkansapitävät ja riittävät tiedot tietämyksestään, kokemuksestaan, sijoitustavoitteistaan (mukaan lukien riskinsietokyvystä) ja taloudellisesta tilanteestaan (mukaan lukien tappionsietokyvystä). Kryptovarapalvelun tarjoajien pitäisi tähdentää asiakkaalle, että on tärkeää kerätä aukottomat ja paikkansapitävät tiedot, jotta kryptovarapalvelun tarjoaja voi suositella asiakkaalle soveltuvia kryptovaroja tai kryptovarapalveluja. Ilman näitä tietoja kryptovarapalvelun tarjoajat eivät voi tarjota kryptovaroja koskevaa neuvontaa tai kryptovaroja koskevaa salkunhoitoa.
15. Kryptovarapalvelun tarjoajan tehtävänä on päättää, miten ne tiedottavat asiakkailleen soveltuvuuden arvioinnista. Käytetyn esitystavan pitäisi kuitenkin mahdollistaa sen valvonta, että tiedot on annettu.
16. Kryptovarapalvelun tarjoajien ei pitäisi antaa epäselvää tai sekavaa kuvaa vastuistaan kryptovarapalvelujen tai kryptovarojen soveltuvuuden arviointiprosessissa. Kryptovarapalvelun tarjoajan pitäisi etenkin välttää toteamasta, tai antamasta sellaista vaikutelmaa, että asiakas päättää sijoituksen tai palvelun soveltuvuudesta tai että asiakas määrittää, mitkä kryptovarot tai kryptovarapalvelut sopivat hänen riskiprofiiliinsa. Kryptovarapalvelun tarjoajien ei esimerkiksi pitäisi antaa asiakkaan ymmärtää, että jokin tietty kryptovara olisi sellainen, jonka asiakas on valinnut itselleen soveltuvaksi, eikä vaatia asiakasta vahvistamaan, että kryptovara tai kryptovarapalvelu soveltuu hänelle.

17. Kryptovarapalvelun tarjoajan vastuuta soveltuvuuden arvioinnissa rajoittamaan tähtäävät lausekkeet (vastuuvapauslausekkeet tai vastaavat) eivät vaikuta millään tavalla asiakkaille käytännössä tarjotun kryptovarapalvelun luonteeseen eivätkä sen arviointiin, onko kryptovarapalvelun tarjoaja noudattanut kyseisen kryptovarapalvelun tarjoamiseen liittyviä vaatimuksia. Kryptovarapalvelun tarjoajien ei tulisi esimerkiksi väittää soveltuvuuden arvioinnissa tarpeellisia tietoja (kuten sijoitushorisontti, hallinta-aika tai risksietokykyyn liittyvät tiedot) kerätessään, että ne eivät arvioi soveltuvuutta.
18. Jotta varmistetaan, että asiakkaiden ymmärrys digitaalisen neuvonnan välityksellä tarjottavista kryptovarapalveluista ei ole vajavaista, kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi antaa asiakkaille muiden vaadittavien tietojen lisäksi
- erittäin selkeä selitys siitä, minkä tasoisesti ja missä mittakaavassa täsmälleen ihmiset osallistuvat ihmisen toimintaan, ja voiko asiakas pyytää vuorovaikutusta ihmisen kanssa sekä miten tällaista pyydetään
 - selitys siitä, että asiakkaiden antamat vastaukset vaikuttavat suoraan asiakkaille suositeltavien tai asiakkaiden puolesta tehtävien sijoituspäätösten soveltuvuuden määrittämiseen
 - kuvaus siitä, millaisia tiedonlähteitä on käytetty sijoitusneuvon tuottamiseen tai salkunhoitopalvelun tarjoamiseen (jos käytössä on esimerkiksi sähköinen kyselylomake, kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi selittää asiakkaalle, ovatko kyselylomakevastaukset ainoa pohja digitaaliselle neuvonnalle vai onko kryptovarapalvelun tarjoajalla pääsy muihin asiakastietoihin tai -tileihin)
 - selitys siitä, miten ja milloin asiakkaan tietoja päivitetään esimerkiksi asiakkaan tilannetta tai henkilökohtaisia olosuhteita koskien.
19. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi myös tarkasteltava huolellisesti, ovatko ne suunnitelleet tiedonantonsa tehokkaaksi (esim. julkistukset asetetaan suoraan asiakkaiden saataville, eivätkä ne ole piilossa tai vaikeasti ymmärrettävissä). Digitaalista neuvontaa tarjoaville kryptovarapalvelun tarjoajille tämä voi tarkoittaa erityisesti
- olennaisen tiedon korostamista (esimerkiksi ponnahdusikkunoiden kaltaisten suunnitteluominaisuuksien avulla)
 - mahdollisen interaktiivisen tekstin lisäämistä (esimerkiksi työkaluvihjeiden kaltaisten suunnitteluominaisuuksien avulla) joidenkin tietojen yhteyteen tai hyödyntämällä muita tapoja tarjota lisätietoa sitä etsiville asiakkaille (esimerkiksi usein kysytyt kysymykset eli UKK-osion avulla).

5.2 Järjestelyt asiakkaiden ymmärtämiseksi (ohje 2)

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 81 artiklan 1, 8 ja 10 kohta.

20. Kerätessään soveltuvuuden arvioinnin tekemiseksi tarvittavia tietoja kustakin asiakkaasta kryptovarapalvelun tarjoajien olisi varmistettava, että niiden asiakkailleen esittämät kysymykset ovat riittävän täsmällisiä, että ne todennäköisesti ymmärretään oikein, että niissä otetaan huomioon ohjeessa 3 esitetyt seikat ja että kaikki tietojen keräämiseen käytettävät menetelmät on suunniteltu siten, että niillä saadaan soveltuvuuden arviointia varten tarvittavat tiedot.
21. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi varmistettava, että asiakkaista kerättäviä tietoja arvioidaan johdonmukaisesti riippumatta siitä, miten tiedot on kerätty.
22. Kryptovarapalvelun tarjoajat voisivat esimerkiksi käyttää asiakkaidensa täyttämiä kyselylomakkeita (erityisesti digitaalisessa muodossa), asiakkaiden kanssa käytävissä keskusteluissa kerättyjä tietoja tai muita tietoja, jotka on jo kerätty kryptovarapalvelun tarjoajan ja asiakkaan nykyisen suhteen aikana. Esimerkiksi muihin velvoitteisiin liittyvä maksun laiminlyönti voi olla merkki vaikeasta taloudellisesta tilanteesta.
23. Suunnitellessaan sellaisia kyselylomakkeita, joiden tarkoituksena on kerätä tietoa asiakkaista soveltuvuuden arviointia varten, kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi olla tiedostavia ja pohdittava yleisimpiä syitä sille, miksi asiakkaat voisivat vastata virheellisesti kyselylomakkeen kysymyksiin. Erityisesti
 - olisi kiinnitettävä huomiota kyselylomakkeen selkeyteen, kattavuuteen ja ymmärrettävyyteen ja välttää harhaanjohtavaa, epäselvää, epätarkkaa ja liian teknistä kieltä
 - asettelun olisi oltava huolellisesti harkittua ja siinä olisi vältettävä johdattelemasta asiakkaita heidän valinnoissaan (esimerkiksi kirjasinkoon tai rivivälin valinta)
 - olisi vältettävä kysymyspatteristoja (eli useaa seikkaa koskevan tiedon keräämistä yhden kysymyksen avulla, erityisesti arvioitaessa tietämystä, kokemusta ja riskinsietokykyä) esitysmuotona
 - kryptovarapalvelun tarjoajien olisi huolellisesti pohdittava, missä järjestyksessä kysymykset esitetään, jotta tiedon kerääminen olisi mahdollisimman tehokasta
 - jotta tarpeellisten tietojen kerääminen voidaan varmistaa, vastaamatta jättämisen ei pitäisi yleensä olla mahdollista kyselylomakkeissa (erityisesti kerätessä tietoa asiakkaan taloudellisesta tilanteesta).
24. Kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi myös ryhtyä kohtuullisiin toimiin arvioidakseen asiakkaan ymmärrystä sijoitusriskistä ja siitä, mikä riskin ja tuoton välinen suhde on

sijoituksissa. Tämä on välttämätöntä, jotta kryptovarapalvelun tarjoajat voivat toimia asiakkaan parhaaksi ja etujen mukaisesti tehdessään soveltuvuuden arviointia. Tätä koskevia kysymyksiä esittäessään kryptovarapalvelun tarjoajien olisi selitettävä selkeästi ja yksinkertaisesti, että vastaamisen tarkoituksena on auttaa arvioimaan asiakkaiden asennetta riskejä kohtaan (riskiprofiili) ja niin ollen sitä, soveltuvatko kryptovarapalvelut tai kryptovarot heille (ja, jos sopivat, mitä lajeja ja riskejä niihin liittyy).

25. Soveltuvuusarvioinnin tekemiseksi tarpeellisiin tietoihin sisältyy erilaisia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa esimerkiksi asiakkaan taloudellisen tilanteen (mukaan lukien tappionsietokyky) tai sijoitustavoitteiden (mukaan lukien riskinsietokyky) arviointiin. Esimerkkejä tällaisista tekijöistä ovat asiakkaan
- siviilisäät (erityisesti asiakkaan oikeustoimikelpoisuus mitä tulee sellaisten varojen sitomiseen, jotka saattavat kuulua myös hänen kumppanilleen)
 - perhetilanne (muutokset asiakkaan perhetilanteessa saattavat vaikuttaa hänen taloudelliseen tilanteeseensa, esimerkiksi uuden lapsen syntymä tai korkeakouluopinnot aloittava lapsi)
 - ikä (merkityksellinen tekijä pääosin sen varmistamiseksi, että arvioidaan oikein sijoitustavoitteet, ja erityisesti se taloudellinen riskin taso, jonka asiakas on halukas ottamaan, sekä hallinta-aika/sijoitushorisontti, joka ilmaisee sijoittajan halukkuuden pitää sijoitus tietyn ajan)
 - työllisyystilanne (työsuhdeturvan taso tai eläkeiän lähestyminen voivat vaikuttaa asiakkaan taloudelliseen tilanteeseen tai sijoitustavoitteisiin)
 - maksuvalmiuden tarve tietyissä sijoituksissa tai tarve rahoittaa tulevia taloudellisia sitoumuksia (esimerkiksi kiinteistön hankinta tai koulutusmaksut).
26. Määrittäessään sitä, mitkä tiedot ovat tarpeellisia, kryptovarapalvelun tarjoajien olisi otettava huomioon vaikutus, joka millä tahansa näihin tietoihin tulevalla merkittävällä muutoksella voisi olla soveltuvuuden arviointiin.
27. ESMA katsoo, että kryptovarapalvelun tarjoajien hyviin käytäntöihin voisi kuulua ei-taloudellisten tekijöiden huomioon ottaminen, kun kerätään tietoa asiakkaan sijoitustavoitteista. Tämä tarkoittaisi, että 25 kohdassa lueteltujen tekijöiden lisäksi kerätään tietoa ympäristöön, yhteiskuntavastuuseen tai hyvään hallintotapaan (ESG) liittyvien tekijöiden merkityksestä asiakkaalle, jotta ne voidaan ottaa huomioon soveltuvuuden arvioinnissa.
28. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet voidakseen arvioida riittävästi, kuinka hyvin asiakas ymmärtää kryptovarapalvelun tarjoajan hänelle tarjoamien tuotetyyppien ominaispiirteet ja riskit. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi otettava käyttöön mekanismeja, joiden avulla vältetään luottamasta liikaa

asiakkaiden omaan arviointiin ja varmistetaan asiakkaan antamien vastausten johdonmukaisuus³. Tämä on erityisen tärkeää, jotta asiakkaan tietämys ja kokemus arvioidaan oikein. Kryptovarapalvelun tarjoajien keräämät tiedot asiakkaan tietämyksestä ja kokemuksesta olisi arvioitava yhdessä, kun tehdään kokonaisarviota siitä, kuinka hyvin asiakas ymmärtää tuotteet ja palvelut sekä riskit, jotka liittyvät hänelle suositeltuihin liiketoimiin tai hänen salkkunsu hoitoon.

29. Kryptovarapalvelun tarjoajien on myös tärkeää arvioida asiakkaan tietämys rahoitusalan peruskäsitteistä, kuten sijoitusriskistä (mukaan lukien keskittymäriski) sekä riskin ja tuoton välisestä vaihtokaupasta. Tätä varten kryptovarapalvelun tarjoajien olisi käytettävä havainnollisia ja helposti ymmärrettäviä esimerkkejä tappioista ja tuotoista, joita voi syntyä otetun riskin tasosta riippuen, ja arvioida asiakkaan reaktiota tällaisiin skenaarioihin.
30. Osana asiakkaan tietämyksen ja kokemuksen arviointia kryptovarapalvelun tarjoajien olisi varmistettava, että asiakkaalla on selkeä ymmärrys nimenomaan kryptovaroista ja erityisesti riskeistä, jotka liittyvät kiinteästi hajautetun tilikirjan teknologian käyttöön (esimerkiksi kybervarkaudet, hakkerointi, yksityisten avainten katoaminen tai tuhoutuminen), johon kryptovarot perustuvat.
31. Kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi suunnitella kyselylomakkeet niin, että ne kykenevät keräämään tarpeelliset tiedot asiakkaastaan. Tämä on erityisen tärkeää niille kryptovarapalvelun tarjoajille, jotka tarjoavat digitaalista neuvontaa, jossa ihmisten välinen vuorovaikutus on rajallista tai mitätöntä. Noudattaakseen arviointivaatimuksia kryptovarapalvelun tarjoajien olisi otettava huomioon esimerkiksi seuraavat tekijät:
 - voivatko kryptovarapalvelun tarjoajat päätellä verkkokyselylomakkeella kerättyjen tietojen perusteella, että annettu neuvo soveltuu asiakkaalle, kun otetaan huomioon asiakkaan tietämys, kokemus, taloudellinen tilanne sekä sijoitustavoitteet ja tarpeet
 - ovatko kyselylomakkeen kysymykset riittävän selkeitä ja/tai onko kyselylomake suunniteltu niin, että se sisältää tarvittaessa lisäselvennyksiä tai esimerkkejä asiakkaille (esimerkiksi työkaluvihjeiden tai ponnahdusikkunoiden kaltaisten suunnitteluominaisuuksien avulla)
 - onko asiakkailla mahdollisuus jonkinlaiseen vuorovaikutukseen ihmisen kanssa (mukaan lukien etäyhteydenpito sähköpostitse tai puhelimitse) verkkokyselyyn vastatessaan
 - onko toteutettu toimia, joiden avulla puututaan asiakkaan vastausten epäjohdonmukaisuuteen (esimerkiksi käyttämällä kyselylomakkeessa suunnitteluominaisuuksia, jotka ilmoittavat asiakkaille vastausten sisäisestä

³ Ks. ohje 4.

epäjohdonmukaisuudesta ja kehottavat heitä harkitsemaan vastauksia uudelleen, tai käyttämällä järjestelmiä, jotka merkitsevät automaattisesti asiakkaan antamat epäjohdonmukaisilta vaikuttavat tiedot, jotta kryptovarapalvelun tarjoaja voi tarkistaa tiedot tai päättää jatkotoimenpiteistä).

5.3 Asiakkailta kerättävien tietojen laajuus (oikeasuhteisuus) (ohje 3)

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 81 artiklan 1, 8 ja 10 kohta.

32. Ennen kryptovaroja koskevan neuvonnan tai kryptovaroja koskevan salkunhoidon tarjoamista kryptovarapalvelun tarjoajien on kerättävä kaikki "tarvittavat tiedot" ⁴ asiakkaan tietämyksestä ja kokemuksesta, taloudellisesta tilanteesta, sijoitustavoitteista ja kryptovarojen ostamiseen liittyvien riskien perusasioiden ymmärryksestä, ottaen asianmukaisesti huomioon tarjotun palvelun luonne ja laajuus. "Tarvittavien" tai "tarpeellisten" tietojen laajuus voi vaihdella, ja kryptovarapalvelun tarjoajien olisi määritettävä asiakkailta kerättävien tietojen laajuus ottaen huomioon kaikki kyseisille asiakkaille tarjottavan kryptovaroja koskevan neuvonnan tai kryptovaroja koskevan salkunhoidon ominaispiirteet. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi erityisesti otettava huomioon tarjottavan kryptovaroja koskevan neuvonnan tai kryptovaroja koskevan salkunhoidon ominaispiirteet, harkittavien kryptovarojen tyyppi ja ominaisuudet sekä asiakkaiden ominaisuudet.
33. Määrittäessään, mitkä tiedot ovat "tarvittavia" tai "tarpeellisia", kryptovarapalvelun tarjoajien olisi asiakkaan tietämyksen ja kokemuksen, taloudellisen tilanteen, sijoitustavoitteiden ja kryptovarojen ostamiseen liittyviä riskejä koskevan perusymmärryksen perusteella otettava huomioon seuraavat seikat:
- kryptovarojen tai liiketoimien tai palvelujen tyypit, joita kryptovarapalvelun tarjoaja voi suositella tai joihin se voi ryhtyä (monimutkaisuus ja riskitaso mukaan lukien)
 - kryptovarapalvelun tarjoajan tarjoaman palvelun luonne ja laajuus
 - asiakkaan tarpeet ja olosuhteet
 - asiakkaan ominaispiirteet (esim. osaamisen taso, tietämys sijoittamisesta (mukaan lukien kryptovaroihin liittyen), taloudellinen tilanne).
34. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi varmistettava, että tiedot, jotka koskevat asiakkaan tai mahdollisen asiakkaan tietämystä ja kokemusta sijoittamisesta, myös kryptovara-alalla,

⁴ "Tarvittavien tietojen" olisi sisällettävä tiedot, jotka kryptovarapalvelun tarjoajien on kerättävä noudattaakseen MiCA-asetuksen mukaisia soveltuvuusvaatimuksia.

sisältävät seuraavat tiedot siinä määrin kuin se on tarkoituksenmukaista asiakkaan luonteen, tarjottavan palvelun luonteen ja laajuuden sekä suunnitellun kryptovaran tai liiketoimen tyypin kannalta, mukaan lukien niiden monimutkaisuus ja riskit:

- asiakkaan jo tuntemat palvelu-, liiketoimi- ja rahoitustuotelajit
 - se, ymmärtääkö asiakas hajautetun tilikirjan teknologiaa, johon kryptovarot perustuvat, ja siihen erottamattomasti liittyviä riskejä, kuten riskiä kryptovarojen siirtämisestä väärään lompakkoon tai väärään osoitteeseen tai hakkeroinnin riskejä
 - asiakkaan liiketoimien luonne, volyyymi ja toteutusvälit, mukaan lukien kryptovaroihin liittyvissä liiketoimissa, sekä ajanjakso, jonka kuluessa ne on toteutettu
 - asiakkaan tai potentiaalisen asiakkaan koulutus ja ammatti tai aikaisempi ammatti, jos sillä on merkitystä tässä yhteydessä.
35. Arvioidessaan asiakkaan tietämystä kryptovaroista tai tietämystyyppisistä kryptovaroista kryptovarapalvelun tarjoajien ei pitäisi nojata yksinomaan kyseisen asiakkaan liiketoimihistoriaan, vaan niiden olisi varmistettava, että asiakkaalla on ymmärrys tuotteesta.
36. Vaikka kerättävien tietojen laajuus voi vaihdella, tästä riippumatta on aina varmistettava poikkeuksetta ja yhdenmukaisesti, että suositus tai asiakkaan puolesta tehty sijoitus soveltuu asiakkaalle. MiCA-asetus sallii kryptovarapalvelun tarjoajien keräävän tietoja, jotka ovat riittäviä ja oikeasuhteisia niiden tuotteiden ja palvelujen kannalta, joita ne tarjoavat tai joiden osalta asiakas pyytää erityisiä neuvoja kryptovaroja tai kryptovarojen salkunhoitoa koskien. MiCA-asetus ei sen sijaan salli kryptovarapalvelun tarjoajien heikentävän asiakkaille kuuluvan suojan tasoa.
37. Asiakkaan tai potentiaalisen asiakkaan sijoitustavoitteita koskevien tietojen olisi soveltuvien osin sisällettävä tiedot siitä, miten kauan asiakas haluaa pitää sijoitusta hallussaan ja millaisia riskimieltymyksiä tällä on, sekä tiedot asiakkaan riskiprofiilista ja sijoituksen tarkoituksesta.
38. Kun kryptovarapalvelun tarjoajat tarjoavat monimutkaisempia tai riskialttiimpia kryptovaroja, niiden olisi kerättävä asiakkaasta perusteellisempia tietoja kuin silloin, kun kyseessä ovat vähemmän monimutkaiset tai riskialttiit tuotteet. Näin siksi, että kryptovarapalvelun tarjoajat voivat arvioida asiakkaan kykyä ymmärtää ja kantaa taloudellisesti tällaisiin kryptovaroihin liittyvät riskit⁵. ESMA odottaa kryptovarapalvelun

⁵ Varmistaakseen, että asiakkaat ymmärtävät sijoitusriskin ja heille mahdollisesti aiheutuvat tappiot, kryptovarapalvelun tarjoajien olisi esitettävä nämä riskit, niin pitkälle kuin mahdollista, selkeästi ja ymmärrettävästi, mahdollisesti käyttämällä havainnollisia esimerkkejä siitä, millaisia tappioita voi syntyä, mikäli kryptovara tuottaa kehnosti, ja otettava siinä asianmukaisesti huomioon MiCA-asetuksen 81 artiklan 9 kohta.

tarjoajien arvioivan perusteellisesti muun muassa asiakkaan tietämyksen ja kokemuksen, mukaan lukien esimerkiksi asiakkaan kyky ymmärtää mekanismeja, jotka tekevät suositellusta tai kaupankäynnin kohteena olevasta kryptovarasta ”riskialttiin” ja mahdollisesti ”monimutkaisen”, asiakkaan mahdollinen aiempi kaupankäyntikokemus kryptovarojen osalta ja niiden kryptovarojen tyyppi, joilla asiakas on käynyt kauppaa (esimerkiksi stablecoin tai hyödyketoken) sekä kuinka kauan asiakas on käynyt tällaista kauppaa.

39. Kun on kyse epälikvideistä kryptovaroista ⁶, kerättäviin ”tarvittaviin tietoihin” olisi sisällyttävä se, kuinka kauan asiakas on halukas pitämään sijoituksensa.
40. Koska tietoa asiakkaan taloudellisesta tilanteesta on kerättävä kaikissa tapauksissa, kerättävien tietojen laajuus voi määräytyä suositeltavien tai hankittavien kryptovarojen ja kryptovarapalvelujen lajin perusteella. Esimerkiksi, koska monet kryptovarot ovat erittäin spekulatiivisia sijoituksia, ”tarvittaviin tietoihin” voivat sisältyä kaikki seuraavat tekijät sen varmistamiseksi, salliiko asiakkaan taloudellinen tilanne sijoittamisen tai sitoutumisen tällaisiin kryptovaroihin:
- asiakkaan säännöllisten tulojen ja kokonaistulojen määrä riippumatta siitä, ansaitaanko tuloja pysyvästi vai tilapäisesti, ja tulonlähde (esimerkiksi ansiotulo, eläketulo, sijoitustulo, vuokratuotot, jne.)
 - asiakkaan omaisuus, mukaan lukien likvidit varat, sijoitukset ja kiinteä omaisuus, mitkä sisältäisivät asiakkaan mahdolliset rahoitussijoitukset, irtaimen omaisuuden, sijoituskiinteistöt, eläkerahastot ja käteistalletukset ja niin edelleen; kryptovarapalvelun tarjoajan olisi tarvittaessa kerättävä myös tietoa edellä mainittuun varallisuuteen liittyvistä tarkemmista seikoista, kuten ehdoista, saatavuudesta, lainoista, vakuuksista ja muista rajoituksista
 - asiakkaan säännölliset taloudelliset sitoumukset, joihin kuuluvat muun muassa taloudelliset sitoumukset, jotka asiakas on tehnyt tai suunnittelee tekevänsä (asiakkaan velat, kokonaisvelan määrä ja muut määrääjain toistuvat sitoumukset jne.).
41. Määrittäessään kerättäviä tietoja kryptovarapalvelun tarjoajien tulisi myös ottaa huomioon tarjottavan palvelun luonne. Käytännössä tämä tarkoittaa seuraavaa:
- kryptovaroja koskevaa neuvontaa tarjotessaan kryptovarapalvelun tarjoajien olisi kerättävä riittävästi tietoa, jotta ne voivat arvioida asiakkaan kykyä ymmärtää kunkin sellaisen kryptovaran ja kryptovarapalvelun riskit ja luonne, joita ne harkitsevat suosittellevansa kyseiselle asiakkaalle

⁶ Kunkin kryptovarapalvelun tarjoajan on itse määriteltävä etukäteen, mitä sijoittajille tarjoamistaan kryptovaroista se pitää epälikvideinä.

- kryptovaroja koskevassa salkunhoidossa, jossa kryptovarapalvelun tarjoaja tekee sijoituspäätöksiä asiakkaan puolesta, asiakkaalla ei välttämättä tarvitse olla yhtä täsmällistä ja kattavaa tietämystä ja kokemusta kaikista kryptovaroista, joita salkkuun voi kuulua, kuin jos asiakkaalle tarjottaisiin kryptovarapalveluun liittyvää neuvontaa. Tällaisissakin tilanteissa asiakkaan pitäisi silti ymmärtää ainakin salkkuun liittyvät kokonaisriskit (myös hajautetun tilikirjan teknologiaan luonnostaan liittyvät riskit), ja hänellä tulisi olla yleinen ymmärrys riskeistä, joita salkkuun mahdollisesti kuuluvaan kuhunkin kryptovaratyyppiin liittyy. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi saatava erittäin selkeä käsitys ja tietämys asiakkaan kryptovaroja koskevasta ymmärryksestä sekä asiakkaan sijoitusprofiilista.
42. Asiakkaan pyytämän palvelun laajuus voi myös vastaavasti vaikuttaa asiakkaalta kerättävien tietojen yksityiskohtaisuuteen. Kryptovarapalvelun tarjoajien pitäisi esimerkiksi kerätä enemmän tietoa asiakkaista, jotka pyytävät heidän koko sijoitussalkkuaan koskevaa neuvontaa, kuin asiakkaista, jotka pyytävät nimenomaista neuvoa siihen, miten sijoittaa tietty rahasumma, joka vastaa melko pientä osaa heidän kokonaissalkustaan.
 43. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi myös otettava huomioon asiakastyypin määrittäessään kerättäviä tietoja. Esimerkiksi perusteellisempia tietoja olisi yleensä tarpeen kerätä mahdollisesti haavoittuvassa asemassa olevista asiakkaista (kuten iäkkäämmät asiakkaat saattavat olla) tai kokemattomista asiakkaista, jotka pyytävät kryptovaroja koskevaa neuvontaa tai kryptovarojen salkunhoitoon liittyviä palveluja ensimmäistä kertaa.
 44. Kerättävät tiedot riippuvat myös asiakkaan tarpeista ja olosuhteista. Kryptovarapalvelun tarjoaja esimerkiksi tarvitsee todennäköisesti yksityiskohtaisempia tietoja asiakkaan taloudellisesta tilanteesta, jos asiakkaalla on monia ja/tai pidemmän aikavälin sijoitustavoitteita, kuin silloin, jos asiakas etsii lyhytaikaista sijoitusta.
 45. Asiakkaan taloudellista tilannetta koskeviin tietoihin sisältyvät tiedot hänen sijoituksistaan (kryptovarioihin ja muihin tuotteisiin). Tämä merkitsee sitä, että kryptovarapalvelun tarjoajilla odotetaan olevan hallussaan tietoja asiakkaan kryptovarapalvelun tarjoajassa kryptovarioihin tekemistä sijoituksista kryptovarakohtaisesti. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi tarjotun neuvonnan laajuuden mukaan myös kannustettava asiakkaita antamaan tarkempia tietoja sijoituksista, joita heillä on muissa kryptovarapalvelun tarjoajissa, tai finanssilaitosten kanssa tehdyistä rahoitussijoituksista, mahdollisuuksien mukaan myös tuotekohtaisesti.

5.4 Asiakastiedon luotettavuus (ohje 4)

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 81 artiklan 1 ja 10 kohta.

46. Asiakkaiden odotetaan toimittavan soveltuvuuden arvioinnissa tarvittavat oikeelliset, ajantasaiset ja aukottomat tiedot. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi kuitenkin toteutettava kohtuulliset toimenpiteet ja käytettävä asianmukaisia välineitä sen varmistamiseksi, että asiakkaista kerätyt tiedot ovat luotettavia, täsmällisiä ja johdonmukaisia, sekä vältettävä luottamasta liiaksi asiakkaiden omaan arvioon. Tähän olisi sisällyttävä rajoituksetta seuraavat seikat:
- sen varmistaminen, että asiakkaat tietävät, miten tärkeää täsmällisten ja ajan tasalla olevien tietojen antaminen on
 - sen varmistaminen, että kaikki työkalut – esimerkiksi riskinarvioinnin profilointityökalut tai työkalut, joilla arvioidaan asiakkaan tietämystä ja kokemusta – joita käytetään soveltuvuusarviointiprosessissa, sopivat tarkoitukseensa ja että ne on kehitetty asianmukaisesti käytettäväksi kryptovarapalvelun tarjoajan asiakkaiden kanssa ja että niiden mahdolliset puutteet tunnistetaan ja että näitä puutteita vähennetään aktiivisesti soveltuvuuden arviointiprosessissa
 - sen varmistaminen, että asiakkaat todennäköisesti ymmärtävät prosessissa käytetyt kysymykset ja että niillä saadaan täsmällinen kuva asiakkaan tavoitteista ja tarpeista sekä soveltuvuuden arvioinnin ymmärtämiseen tarvittavat tiedot, ja
 - tarvittaessa sellaisten toimien toteuttaminen, joilla varmistetaan asiakkaita koskevien tietojen johdonmukaisuus esimerkiksi arvioimalla, onko asiakkaiden antamissa tiedoissa selviä epätäsmällisyyksiä.
47. Kryptovarapalvelun tarjoajien vastuulla on varmistaa, että niillä on tarpeelliset tiedot soveltuvuuden arvioimiseksi. Siksi asiakkaan mahdollisesti allekirjoittamat sopimukset tai kryptovarapalvelun tarjoajan tiedoksiannot, jotka tähtäävät kryptovarapalvelun tarjoajan vastuun rajoittamiseen soveltuvuusarvioinnin osalta, eivät ole MiCA-asetuksen asiaankuuluvien vaatimusten mukaisia.
48. Jotta asiakkaan omaan arvioon ei luotettaisi liikaa, jokaisen itsearviointin vastapainona olisi käytettävä objektiivisten kriteerien perusteella kerättyä tosiasiallista tietoa. Esimerkiksi:
- sen sijaan, että asiakkaalta kysyttäisiin, ymmärtääkö tämä riskin ja tuoton välisen vaihtokaupan ja riskin hajauttamisen käsitteet, kryptovarapalvelun tarjoajan olisi esitettävä asiakkaalle käytännön esimerkkejä mahdollisista todellisista tilanteista esimerkiksi graafisesti tai järkeviin oletuksiin perustuvien myönteisten ja kielteisten skenaarioiden avulla

- sen sijaan, että asiakkaalta kysyttäisiin, onko hänellä riittävät tiedot tietäntyyppisten kryptovarojen tärkeimmistä ominaisuuksista ja riskeistä, kryptovarapalvelun tarjoajan olisi esimerkiksi esitettävä kysymyksiä, joilla pyritään arvioimaan asiakkaan todellista tietämystä tietäntyyppisistä kryptovaroista, esittämällä asiakkaalle esimerkiksi monivalintakysymyksiä, joihin asiakkaan on annettava oikea vastaus
 - sen sijaan, että asiakkaalta kysyttäisiin, kokeeko hän olevansa riittävän kokenut sijoittamaan tiettyihin kryptovaroihin, kryptovarapalvelun tarjoajan olisi kysyttävä, minkä tyyppiset kryptovarot ovat hänelle tuttuja ja milloin viimeksi ja kuinka usein hän on käynyt kauppaa niillä
 - sen sijaan, että asiakkaalta kysyttäisiin, onko hänellä mielestään riittävästi varoja sijoittamiseen, kryptovarapalvelun tarjoajan pitäisi pyytää tosiseikkoihin perustuvaa tietoa asiakkaan taloudellisesta tilanteesta, esimerkiksi vakituisesta tulonlähteestä ja mahdollisista maksamattomista veloista (kuten pankki- tai muista lainoista, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi arviointiin asiakkaan kyvystä ottaa sijoitukseen liittyviä taloudellisia riskejä tai kantaa tappioita)
 - sen sijaan, että asiakkaalta kysyttäisiin, onko hän sinut riskin ottamisen kanssa, kryptovarapalvelun tarjoajan olisi kysyttävä, miten paljon tappiota asiakas olisi valmis hyväksymään tietyn ajanjakson kuluessa joko yksittäisen sijoituksen tai koko salkun osalta.
49. Asiakkaan tietämystä ja kokemusta arvioidessaan kryptovarapalvelun tarjoajan tulisi myös välttää liian laajoja kysymyksiä, joihin vastataan kyllä/ei-tyyppisesti, tai hyvin laajaa rasti ruutuun -itsearviointimenetelmää (kryptovarapalvelun tarjoajien olisi esimerkiksi vältettävä antamasta asiakkaalle luetteloa kryptovaroista ja pyytämästä häntä ilmoittamaan, mitkä kryptovarot hän ymmärtää). Jos kryptovarapalvelun tarjoajat esittäytävät vastaukset asiakkaan tämän kryptovarapalvelun tarjoajan kanssa (esimerkiksi muun kryptovarapalvelun tarjoajan kautta) toteuttamien liiketoimien historian perusteella, heidän olisi varmistettava, että käytetään vain täysin objektiivista, asianmukaista ja luotettavaa tietoa ja että asiakas on saanut mahdollisuuden esitetytjen vastausten tarkistamiseen ja tarvittaessa oikaisemiseen ja/tai täydentämiseen etukäteen annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi. Kryptovarapalvelun tarjoajat eivät myöskään saisi ennakoida asiakkaiden kokemusta oletusten perusteella.
50. Asiakkaan aiemmat sijoitukset kryptovaroihin eivät saisi yksinään riittää siihen, että kryptovarapalvelun tarjoaja voi päätellä, että tällainen asiakas ymmärtää kryptovaroja ja kryptovarapalveluja (erityisesti kryptovaroihin liittyviä riskejä).
51. Arvioidessaan asiakkaidensa riskinsietokykyä kyselylomakkeen avulla kryptovarapalvelun tarjoajien olisi selvitettävä paitsi tulevien sijoitusten toivotut riskiin ja

tuottoon liittyvät ominaisuudet myös otettava huomioon asiakkaan kyky havaita riskejä. Tätä varten asiakkaalle voitaisiin esittää tarkkoja kysymyksiä siitä, millaisia henkilökohtaisia valintoja hän tekisi kohdatessaan riskiin liittyvää epävarmuutta, vaikka riskinsietokyvyn itsearviointia pitäisi muuten välttää. Lisäksi kryptovarapalvelun tarjoajat voisivat esimerkiksi hyödyntää graafisia esityksiä, nimenomaisia prosenttimääriä tai todellisia lukuja kysyessään asiakkaalta, miten hän suhtautuisi salkun arvon alenemiseen.

52. Jos kryptovarapalvelun tarjoajat turvautuvat työkaluihin, joita asiakkaiden on tarkoitus käyttää osana soveltuvuusprosessia (kuten kyselylomakkeet tai riskiprofiloinnissa käytettävät ohjelmistot), niiden olisi varmistettava, että käytössä on asianmukaiset järjestelmät ja tarkastukset, joilla varmistetaan, että välineet soveltuvat tarkoitukseensa ja että niillä saadaan aikaan tyydyttäviä tuloksia. Esimerkiksi riskiprofiloinnissa käytettävissä ohjelmistoissa voitaisiin tehdä asiakkaiden vastausten johdonmukaisuutta koskevia tarkastuksia, jotta voidaan nostaa esiin kerättyjen eri tietojen välisiä ristiriitaisuuksia.
53. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi myös toteutettava kohtuullisia toimenpiteitä tällaisten välineiden käyttöön mahdollisesti liittyvien riskien vähentämiseksi. Riskejä saattaa esimerkiksi syntyä, jos asiakkaita kannustetaan vastaamaan tietyllä tavalla, jotta he voivat sijoittaa kryptovaroihin tai saada kryptovarapalveluja, jotka eivät välttämättä sovellu heille (ilman että otetaan huomioon asiakkaan todelliset olosuhteet ja tarpeet).⁷
54. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi tarkastettava kerättyjä tietoja kokonaisuutena varmistaakseen asiakastietojen johdonmukaisuuden. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi oltava valppaana kerättyjen tietojen mahdollisten ristiriitaisuuksien varalta ja otettava yhteyttä asiakkaaseen, jotta mahdolliset merkittävät epä johdonmukaisuudet tai virheet voidaan korjata. Tällaisia ristiriitaisuuksia voi liittyä esimerkiksi asiakkaisiin, joilla on vähän tietämystä tai kokemusta ja jotka suhtautuvat aggressiivisesti riskeihin tai asiakkaisiin, joilla on varovainen riskiprofiili, mutta kunnianhimoiset sijoitustavoitteet.
55. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi otettava käyttöön mekanismeja käsittelemään riskiä siltä varalta, että asiakkailla voi olla tapana yliarvioida tietämyksensä ja kokemuksensa, esimerkiksi esittämällä heille kysymyksiä, jotka auttavat kryptovarapalvelun tarjoajaa arvioimaan asiakkaan ymmärrystä kryptovarojen ominaispiirteistä ja riskeistä yleisesti ja eri kryptovaratyypeistä. Tällaiset toimenpiteet voivat olla erityisen tärkeitä digitaalisen neuvonnan yhteydessä, sillä asiakkaan yliarvioinnin riski voi olla suurempi, kun hän antaa tietoja automatisoidun (tai puoliautomatisoidun) järjestelmän kautta, erityisesti tilanteissa, jotka sisältävät hyvin vähän tai ei lainkaan ihmisvuorovaikutusta asiakkaiden ja kryptovarapalvelun tarjoajan työntekijöiden välillä.

⁷ Ks. myös ohjeessa 5 oleva 59 kohta, jossa käsitellään riskiä siitä, että kryptovarapalvelun tarjoajat vaikuttavat asiakkaisiinsa siten, että asiakkaat muuttavat aikaisemmin antamia vastauksia ilman että asiakkaiden tilanne olisi tosiasiallisesti muuttunut.

5.5 Asiakastietojen päivittäminen (ohje 5)

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 81 artiklan 1, 8, 10 ja 12 kohta.

56. Jos kyseessä on jatkuva asiakassuhde (esimerkiksi tarjotaan jatkuvaa kryptovaroja koskevaa neuvontaa tai kryptovaroja koskevaa salkunhoitoa), kryptovarapalvelun tarjoajan olisi kyetäkseen tekemään soveltuvuuden arvioinnin otettava käyttöön menettelyt, joissa määritellään, a) mitä osaa kerätyistä asiakastiedoista olisi päivitettävä ja kuinka usein, b) miten päivitys olisi tehtävä ja mihin toimiin kryptovarapalvelun tarjoajan olisi ryhdyttävä, kun lisätietoja tai päivitettyjä tietoja otetaan vastaan tai kun asiakas ei toimita pyydettyjä tietoja.
57. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi käytävä asiakastiedot säännöllisesti läpi varmistaakseen, että tiedot eivät ole selvästi vanhentuneita, vääriä tai puutteellisia. Tätä varten kryptovarapalvelun tarjoajien olisi otettava käyttöön toimenpiteitä, joilla ne kannustavat asiakkaita päivittämään alun perin annetut tiedot aina, kun tiedot muuttuvat merkittävästi.
58. Päivittämisen tiheys voi vaihdella esimerkiksi asiakkaiden riskiprofiilien mukaan, ja siihen voivat vaikuttaa heille suositellut kryptovarot. Asiakkaasta soveltuvuusvaatimusten mukaisesti kerättyjen tietojen perusteella kryptovarapalvelun tarjoaja määrittää asiakkaan riskiprofiilin eli sen, minkä tyyppiset kryptovarapalvelut tai kryptovarot voivat yleisesti ottaen soveltua hänelle, kun otetaan huomioon asiakkaan tietämys ja kokemus, taloudellinen tilanne (mukaan lukien tappionsietokyky) ja sijoitustavoitteet (mukaan lukien riskinsietokyky). Esimerkiksi riskiprofiili, jonka myötä asiakas voi sijoittaa useampiin riskipitoisempiin tuotteisiin, edellyttää todennäköisesti useammin toistuvaa päivittämistä. Tietyt tapahtumat voivat myös laukaista päivittämisprosessin: tällainen tapahtuma voisi olla esimerkiksi se, että asiakkaat saavuttavat eläkeiän tai joutuvat työttömiksi.
59. Koska soveltuvuuden arviointia on tarkasteltava uudelleen vähintään joka toinen vuosi (MiCA-asetuksen 81 artiklan 12 kohdan mukaisesti), asiakastiedon päivityksiä pitäisi tehdä vähintään joka toinen vuosi sen varmistamiseksi, että päivitetty soveltuvuuden arviointi ei perustu vanhentuneisiin asiakastietoihin. Tämä tarkoittaa myös sitä, että asiakastietojen päivitys olisi tehtävä ennen kuin kahden vuoden määräaikaan mennessä tehdään uusi soveltuvuuden arviointi.
60. Päivittäminen voitaisiin tehdä esimerkiksi lähettämällä asiakkaille kyselylomake tietojen ajan tasalla pitämiseksi. Asianmukaisesti toimiin voi kuulua asiakkaan profiilin muuttaminen kerättyjen ajantasaisten tietojen perusteella.
61. Kryptovarapalvelun tarjoajien on lisäksi tärkeää toteuttaa toimenpiteitä pienentääkseen riskiä siitä, että ne johdattavat asiakkaan päivittämään omaa profiiliaan sopivaksi tietyille asiakkaalle soveltumattomille sijoitustuotteille tai -palveluille, ilman että asiakkaan

tilanne olisi todellisuudessa muuttunut⁸. Hyvä käytäntö tähän riskiin puuttumiseksi olisi esimerkiksi se, että kryptovarapalvelun tarjoajilla olisi menettelyjä sen tarkistamiseksi – joko ennen liiketoimia tai niiden jälkeen – onko asiakkaan profiilia päivitetty liian usein tai vain lyhyen ajan kuluttua edellisistä muutoksista (erityisesti jos muutos on tehty muutamaa päivää ennen suositeltua sijoitusta). Tällöiset tilanteet siten eskaloitaisiin tai ilmoitettaisiin asianmukaiselle valvontatoiminnolle. Tällaiset toimintaperiaatteet ja menettelyt ovat erityisen tärkeitä, jos tilanteeseen liittyy kohonnut riski siitä, että kryptovarapalvelun tarjoajan etu voi olla ristiriidassa asiakkaan edun kanssa esimerkiksi tilanteissa, joissa kryptovarapalvelun tarjoaja tarjoaa kohdennetusti kryptovaroja omille asiakkailleen. Tässä yhteydessä huomioitava eräs toinen tärkeä tekijä on se, miten asiakkaan kanssa ollaan vuorovaikutuksessa (esimerkiksi puhelimitse vai automatisoidun järjestelmän kautta).

62. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi ilmoitettava asiakkaalle, jos tämän profiili muuttuu annettujen lisätietojen perusteella joko riskipitoisemmaksi (minkä seurauksena asiakkaalle voivat mahdollisesti soveltua riskipitoisemmat ja monimutkaisemmat kryptovarot, joihin sisältyy suurempien tappioiden riski) tai maltillisemmaksi (minkä seurauksena asiakkaalle soveltuvien tuotteiden valikoima voi olla suppeampi).

5.6 Oikeushenkilöitä tai ryhmiä koskevat asiakastiedot (ohje 6)

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 81 artiklan 1, 8 ja 10 kohta.

63. Jos asiakas on oikeushenkilö tai kahden tai useamman luonnollisen henkilön muodostama ryhmä tai jos yhtä tai useampaa luonnollista henkilöä edustaa toinen luonnollinen henkilö, kryptovarapalvelun tarjoajan olisi etukäteen laadittava ja pantava täytäntöön toimintaperiaatteet menettelystä ja kriteereistä, joita olisi noudatettava MiCA-asetuksen soveltuvuusvaatimusten noudattamiseksi tällaisissa tilanteissa. Menettelyn ja kriteerien on sisällettävä seuraavat tiedot: i) keneen tai keihin soveltuvuuden arviointi kohdistuu, ii) miten soveltuvuuden arviointi tehdään käytännössä, mukaan lukien keneltä tai keiltä tulisi kerätä tietoa tietämyksestä ja kokemuksesta, taloudellisesta tilanteesta ja sijoitustavoitteista, ja iii) mahdolliset vaikutukset, joita tiedoilla voisi olla asianomaisiin asiakkaisiin voimassa olevien toimintaperiaatteiden mukaisesti.
64. Jos asiakas on oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö, jota edustaa toinen luonnollinen henkilö, taloudellista tilannetta ja sijoitustavoitteita olisi arvioitava taustalla olevan asiakkaan (oikeushenkilön tai edustettavan luonnollisen henkilön) eikä edustajan tilanteen perusteella. Tietämyksen ja kokemuksen osalta arvioidaan edustajaa. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että pitäisi tarkistaa, että edustajalla on – asiaankuuluvan

⁸ Tässä yhteydessä tärkeitä ovat myös toimenpiteet, joilla varmistetaan asiakastiedon luotettavuus, ohjeen 4 kohdassa 46 määritellyn mukaisesti.

kansallisen lainsäädännön mukaisesti – valtuudet toteuttaa liiketoimia asiakkaan puolesta.

65. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi selvitettävä, sisältääkö soveltuva kansallinen lainsäädäntö erityisiä seikkoja, jotka on otettava huomioon soveltuvuuden arvioinnin tekemistä varten (näin voi olla esimerkiksi silloin, kun laki velvoittaa nimittämään laillisen edustajan esimerkiksi alaikäiselle tai vajaavaltaiselle henkilölle tai oikeushenkilölle).
66. Toimintaperiaatteissa olisi selkeästi eroteltava, milloin sovellettava kansallinen lainsäädäntö edellyttää edustajan nimeämistä, kuten on mahdollista oikeushenkilöiden tapauksissa, ja milloin lainsäädäntö ei sitä edellytä, ja toimintaperiaatteissa tulisi keskittyä jälkimmäiseen tapaukseen. Jos toimintaperiaatteissa määrätään asiakkaiden välisistä sopimuksista, asiakkaille olisi ilmoitettava selkeästi ja kirjallisessa muodossa, miten asiakkaiden väliset sopimukset voivat vaikuttaa kunkin asiakkaan etujen suojaan. Tiedot kryptovarapalvelun tarjoajan tekemistä toimintaperiaatteiden mukaisista toimenpiteistä olisi dokumentoitava asianmukaisesti jälkitarkastuksia varten.
67. Kun asiakas on vähintään kahden luonnollisen henkilön muodostama ryhmä eikä sovellettava kansallinen lainsäädäntö edellytä edustajan käyttöä, kryptovarapalvelun tarjoajan toimintaperiaatteissa olisi määritettävä, keneltä tarvittavat tiedot kerätään ja miten soveltuvuuden arviointi tehdään. Asiakkaita olisi tiedotettava asianmukaisesti kryptovarapalvelun tarjoajan (toimintaperiaatteiden mukaisesti) menettelytavoista sekä niiden vaikutuksesta soveltuvuuden arvioinnin tekemiseen käytännössä.
68. Kryptovarapalvelun tarjoajat voisivat harkita seuraavanlaisia menettelytapoja: a) ne voisivat ehdottaa vähintään kahden luonnollisen henkilön muodostamalle ryhmälle edustajan nimeämistä tai b) ne voisivat harkita tietojen keräämistä ja soveltuvuuden arvioimista kunkin asiakkaan kohdalla erikseen.

Edustajan nimeämisen ehdottaminen vähintään kahden luonnollisen henkilön muodostamalle ryhmälle

69. Jos vähintään kahden luonnollisen henkilön muodostama ryhmä suostuu nimeämään edustajan, voitaisiin soveltaa edellä 64 kohdassa kuvattua menettelytapaa: arvioinnissa otettaisiin huomioon edustajan tietämys ja kokemus sekä varsinaisen asiakkaan tai varsinaisten asiakkaiden taloudellinen tilanne ja sijoitustavoitteet. Nimeäminen olisi tehtävä kirjallisesti, soveltuvan kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja sitä noudattaen, ja kyseisen kryptovarapalvelun tarjoajan olisi kirjattava tieto siitä. Ryhmään kuuluville asiakkaille olisi ilmoitettava selkeästi ja kirjallisessa muodossa, miten asiakkaiden väliset sopimukset voivat vaikuttaa kunkin asiakkaan etujen suojaan.
70. Kryptovarapalvelun tarjoajan toimintaperiaatteissa voitaisiin kuitenkin edellyttää, että varsinaiset eli taustalla olevat edustetut asiakkaat sopivat yhdessä sijoitustavoitteet.
71. Jos osapuolilla on vaikeuksia päästä yhteisymmärrykseen siitä, kenen tai keiden tietämyksestä ja kokemuksesta tietoja pitäisi kerätä, minkä perusteella taloudellinen tilanne pitäisi määrittää soveltuvuuden arviointia varten tai miten sijoitustavoitteet pitäisi

määritellä, kryptovarapalvelun tarjoajan olisi sovellettava varovaisinta mahdollista menettelytapaa ottamalla huomioon vähiten kokeneen ja vähiten tietävän, heikoimmassa taloudellisessa asemassa olevan tai sijoitustavoitteiltaan maltillisimman henkilön tiedot. Vaihtoehtoisesti kryptovarapalvelun tarjoajan toimintaperiaatteissa voidaan myös määrittää, ettei se voi tarjota kryptovaroja koskevaa neuvontaa tai kryptovaroja koskevaa salkunhoitoa edellä kuvatussa ristiriitatilanteessa. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi ainakin oltava varovaisia aina, kun ryhmään kuuluvien eri asiakkaiden tietämyksen ja kokemuksen tasossa tai taloudellisessa tilanteessa on merkittäviä eroja.

Tietojen kerääminen ja soveltuvuuden arviointi kunkin asiakkaan kohdalla erikseen

72. Jos kryptovarapalvelun tarjoaja päättää kerätä tietoja kustakin ryhmään kuuluvasta yksittäisestä asiakkaasta ja arvioida soveltuvuuden kunkin asiakkaan kohdalla erikseen ja yksittäisten asiakkaiden ominaispiirteet eroavat toisistaan merkittävästi (kryptovarapalvelun tarjoaja esimerkiksi määrittäisi heille erilaiset sijoitusprofiilit), on syytä pohtia, miten varmistetaan tarjottuun kryptovaroja koskevan neuvonnan tai kryptovaroja koskevan salkunhoidon yhtenäisyys ottaen huomioon asiakasryhmän kryptovarot tai salkun sisältö. Tällaisessa tilanteessa kryptovara voi soveltua yhdelle ryhmän jäsenistä mutta ei toiselle. Kryptovarapalvelun tarjoajan toimintaperiaatteissa olisi selkeästi määritettävä, miten se toimii kyseisissä tilanteissa. Myös tällöin kryptovarapalvelun tarjoajan olisi sovellettava varovaisinta mahdollista toimintatapaa ottamalla huomioon vähiten kokeneen ja vähiten tietävän, heikoimmassa taloudellisessa asemassa olevan tai sijoitustavoitteiltaan maltillisimman ryhmään kuuluvan asiakkaan tiedot. Vaihtoehtoisesti kryptovarapalvelun tarjoajan toimintaperiaatteissa voidaan myös määrittää, että se ei voi tarjota kryptovaroja koskevaa neuvontaa tai kryptovaroja koskevaa salkunhoitoa tilanteessa, jossa ryhmän asiakkaiden välillä on merkittäviä eroja. Tässä yhteydessä on syytä huomata, että kaikkien ryhmään kuuluvien asiakkaiden tietojen kerääminen siten, että niiden perusteella muodostetaan keskimääräinen profiiliin tietämyksestä ja pätevyyydestä, ei todennäköisesti noudattaisi MiCA-asetuksen hallitsevaa periaatetta, eli asiakkaan edun mukaisesti toimimista.

5.7 Järjestelyt kryptovarojen ymmärtämiseksi (ohje 7)

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 81 artiklan 10 kohta.

73. Kryptovarapalvelun tarjoajilla olisi oltava asianmukaiset toimintaperiaatteet ja menettelyt sen varmistamiseksi, että ne ymmärtävät asiakkailleen valitsemiensa kryptovarapalvelujen ja kryptovarojen ominaisuudet, luonteen, ominaispiirteet, mukaan lukien kustannukset ja riskit, ja että ne arvioivat kustannukset ja monimutkaisuus huomioon ottaen, voivatko vastaavat kryptovarapalvelut tai kryptovarot vastata asiakkaan profiilia.

74. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi otettava käyttöön perusteellisia ja objektiivisia menettelyjä, menetelmiä ja työkaluja, jotta ne voivat tarkastella asianmukaisesti kunkin sellaisen kryptovaran eri ominaispiirteitä ja asianomaisia riskitekijöitä (kuten luotto-, markkina- ja likviditeettiriskiä⁹, operatiivista riskiä, kuten hakkerointia, jne.), joita ne voivat suositella tai joihin ne voivat sijoittaa asiakkaidensa puolesta. On erityisen tärkeää ottaa huomioon tuotteiden ”monimutkaisuuden” taso, jonka olisi vastattava asiakkaan tietoja (erityisesti tietämyksen ja kokemuksen osalta).
75. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi otettava käyttöön menettelyjä varmistaakseen, että niiden tarjoamien kryptovarojen ymmärtämiseen ja oikeaan luokitteluun käytettävät tiedot ovat luotettavia, täsmällisiä, johdonmukaisia ja ajantasaisia. Ottaessaan käyttöön tällaisia menettelyjä kryptovarapalvelun tarjoajien olisi otettava huomioon tarkasteltavien kryptovarojen erilaiset ominaisuudet ja luonne.
76. Lisäksi kryptovarapalvelun tarjoajien olisi käytävä läpi käyttämiään tietoja voidakseen huomioida olennaiset muutokset, jotka voivat vaikuttaa tuotteen luokitteluun. Tämä on erityisen tärkeää, kun otetaan huomioon kryptovaramarkkinoiden jatkuva kehitys ja yhä nopeutuva toiminta.

5.8 Järjestelyt kryptovarojen tai kryptovarapalvelujen soveltuvuuden varmistamiseksi (ohje 8)

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 81 artiklan 1, 10, 11 ja 12 kohta.

77. Jotta asiakkaille löydetään heille soveltuvat sijoitukset ja palvelut, kryptovarapalvelun tarjoajien olisi otettava käyttöön toimintaperiaatteita ja menettelyjä sen varmistamiseksi, että ne ottavat johdonmukaisesti huomioon
- kaikki asiakkaasta saatavilla olevat tiedot, jotka ovat tarpeellisia sen arvioimiseksi, onko kryptovara tai palvelu soveltuva, mukaan lukien asiakkaan senhetkinen sijoitussalkku (ja varallisuusallokaatiotsalkun sisällä rajoittamatta kryptovara-allokaatioihin)
 - soveltuvuuden arvioinnissa tarkasteltavien kryptovarojen ja palvelujen kaikki olennaiset ominaispiirteet, mukaan lukien kaikki kyseeseen tulevat riskit ja suorat tai välilliset asiakkaalle aiheutuvat kulut.
78. Kryptovarapalvelun tarjoajien on syytä muistaa, että soveltuvuuden arviointi ei rajoitu kryptovarojen ostosuosituksiin. Kaikkien suositusten on oltava asiakkaalle soveltuvia

⁹ On erityisen tärkeää, että (esimerkiksi luotto-/vastapuoliriskin ja markkinariskin arviointia varten käyttöön otetut) muut riski-indikaattorit eivät syrjäytä tunnistettua likviditeettiriskiä. Tämä on tärkeää, sillä kryptovarojen likviditeettiominaisuuksia on verrattava tietoihin asiakkaan halukkuudesta pitää kryptovaraa tietyn ajan eli ns. pitoajan.

riippumatta siitä, suositellaanko asiakasta ostamaan, pitämään tai myymään kryptovara tai olemaan tekemättä jotakin näistä.

79. Kryptovarapalvelun tarjoajilla, jotka käyttävät soveltuvuusarviointiprosessissa erilaisia välineitä (kuten mallisalkkuja, varallisuuden allokointia määrittäviä ohjelmistoja tai riskiprofilointityökalua mahdollisia sijoituksia varten), olisi oltava asianmukaiset järjestelmät ja tarkastukset sen varmistamiseksi, että välineet soveltuvat tarkoitukseensa ja että niillä saadaan aikaan tyydyttäviä tuloksia.
80. Välineet olisi tässä tapauksessa suunniteltava siten, että niissä otetaan huomioon kunkin asiakkaan tai kryptovaran kaikki merkitykselliset erityispiirteet. Esimerkiksi välineet, joilla luokitellaan asiakkaita tai kryptovaroja suurpiirteisesti, eivät soveltuisi tähän tarkoitukseen.
81. Kryptovarapalvelun tarjoajan pitäisi laatia toimintaperiaatteet ja menettelyt, joiden avulla se voi muun muassa varmistaa, että
- asiakkaalle tarjottavissa kryptovaroja koskevassa neuvonnassa ja kryptovarojen salkunhoitopalveluissa otetaan huomioon asianmukainen riskin hajauttamisen aste, mukaan lukien salkussa olevien välineiden tyyppi (kryptovarot, rahoitusvälineet jne.)
 - asiakas ymmärtää riittävästi riskin ja tuoton välisen suhteen, eli riskittömiin sijoituksiin väistämättä sisältyvän alhaisen tuoton, aikahorisontin vaikutuksen tähän suhteeseen ja kulujen vaikutuksen hänen sijoituksiinsa
 - asiakkaan taloudellinen tilanne mahdollistaa kryptovaroihin sijoittamisen ja asiakas pystyy kantamaan mahdolliset sijoitustappiot
 - kryptovaroja koskevan neuvonnan tai kryptovaroja koskeva salkunhoidon tarjoamisen yhteydessä tehdyssä epälikvidiä tuotetta koskevassa henkilökohtaisessa suosituksessa tai liiketoimessa otetaan huomioon se, kuinka kauan asiakas on valmis pitämään sijoituksensa
 - estetään mahdollisten eturistiriitojen kielteinen vaikutus soveltuvuusarvioinnin laatuun.
82. Soveltuvuuden arvioinnin tekemiseen käytettävästä menetelmästä päättäessään kryptovarapalvelun tarjoajan olisi myös otettava huomioon tarjottujen kryptovarapalvelujen lajit ja ominaispiirteet ja yleisesti sen oma liiketoimintamalli.
83. Soveltuvuuden arviointia tehdessään kryptovarojen salkunhoitopalvelua tarjoavan kryptovarapalvelun tarjoajan olisi yhtäältä arvioitava – ohjeiden 41 kohdan toisen luetelmakohdan mukaisesti – asiakkaan tietämys ja kokemus kustakin salkkuun mahdollisesti lisättävissä olevasta kryptovaratyypistä sekä asiakkaan salkun hoitoon liittyvien riskien tyypeistä. Kyseeseen tulevien kryptovarojen monimutkaisuuden tasosta

riippuen kryptovarapalvelun tarjoajan olisi arvioitava asiakkaan tietämystä ja kokemusta tarkemmin kuin pelkästään sen perusteella, mihin tyyppiin kryptovara kuuluu (esim. kehittyvien markkinoiden valuuttakoriin sidottu omaisuusreferenssitoken verrattuna omaisuusreferenssitokeniin, joka on sidottu pelkästään euroon ja Yhdysvaltain dollariin). Toisaalta, mitä tulee asiakkaan taloudelliseen tilanteeseen ja sijoitustavoitteisiin, kryptovaran/-varojen ja liiketoimen/-toimien vaikutusten soveltuvuus voidaan arvioida tarkastelemalla asiakkaan salkkua kokonaisuutena. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jos salkunhoitosopimuksessa määritellään riittävän tarkasti sijoitusstrategia, joka on kryptovarapalvelun tarjoajan noudattamien, MiCA-asetuksessa määriteltyjen soveltuvuusstandardien mukaisesti asiakkaalle soveltuva, sijoituspäätösten soveltuvuus voidaan arvioida vasten salkunhoitosopimuksessa määritettyä sijoitusstrategiaa, ja asiakkaan salkun pitäisi kokonaisuutena heijastaa tätä sovittua sijoitusstrategiaa. Kun kryptovarapalvelun tarjoaja tekee asiakkaan salkkuun kokonaisuutena perustuvan soveltuvuuden arvioinnin osana kryptovaroja koskevaa neuvontaa, olisi asiakkaan tietämys ja kokemus yhtäältä arvioitava erikseen kustakin yksittäisestä kryptovarasta sekä niihin liittyvien liiketoimien riskeistä. Toisaalta arvioitaessa asiakkaan taloudellista tilannetta ja sijoitustavoitteita tuotteen ja liiketoimen vaikutusten soveltuvuus arviointi voidaan tehdä koko salkun tasolla.

84. Kun kryptovarapalvelun tarjoaja tekee soveltuvuuden arvioinnin tarkastelemalla asiakkaan salkkua kokonaisuutena, kryptovarapalvelun tarjoajan olisi varmistettava riittävä hajauttamisen aste asiakkaan salkussa ottaen huomioon salkun altistus erilaisille taloudellisille riskeille (maantieteellinen altistus, valuutta-altistus, jne.). Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi toimittava erityisen varovaisesti luottoriskin suhteen: asiakkaan salkun altistusta ainoastaan yhdelle liikkeeseenlaskijalle tai samaan konserniin kuuluville liikkeeseenlaskijoille pitäisi harkita erityisen tarkoin. Tämä johtuu siitä, että jos asiakkaan salkku on keskittynyt yhden yhteisön (tai samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen) liikkeelle laskemiin tuotteisiin ja yhteisö menettää maksukykynsä, asiakas voi menettää koko sijoituksensa.
85. Jotta kryptovarapalvelun tarjoajat voivat varmistaa automatisoitujen työkalujen avulla tehtyjen soveltuvuuden arviointien johdonmukaisuuden (silloinkin kun vuorovaikutus asiakkaiden kanssa ei tapahdu automatisoidun järjestelmän kautta), kryptovarapalvelun tarjoajien olisi säännöllisesti valvottava ja testattava algoritmeja, joille suositeltavien tai asiakkaan puolesta tehtävien liiketoimien soveltuvuus perustuu. Algoritmeja määrittäessään kryptovarapalvelun tarjoajien olisi otettava huomioon asiakkailleen tarjoamiensa kryptovarojen ja kryptovarapalvelujen luonne ja ominaispiirteet. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi erityisesti vähintään varmistettava, että
 - järjestelmäsuunnitelma on asianmukaisesti dokumentoitu niin, että algoritmien tarkoitus, laajuus ja suunnittelu on kuvattu selkeästi; päätöspuut ja -säännöt tulee tarvittaessa sisällyttää dokumentaatioon

- niillä on dokumentoitu testausstrategia, jossa selitetään algoritmien testaamisen laajuus; siihen pitäisi sisältyä testausuunnitelmat, testitapaukset, testitulokset, vianratkaisu (tarvittaessa) sekä lopulliset testaustulokset
 - niillä on käytössä asianmukaiset toimintaperiaatteet ja menettelyt algoritmien kaikkien muutosten hallintaan sekä muutosten seurantaan ja kirjaamiseen; tämä pitää sisällään turvallisuustoimenpiteet, joilla valvotaan ja ehkäistään luvaton pääsyä algoritmeihin
 - ne käyvät läpi ja päivittävät algoritmeja varmistaakseen, että algoritmeissa otetaan huomioon olennaiset muutokset (esimerkiksi markkinoilla ja sovellettavassa lainsäädännössä), jotka voivat vaikuttaa niiden tehokkuuteen
 - niillä on käytössä asianmukaiset toimintaperiaatteet ja menettelyt, joiden avulla ne voivat havaita ja korjata algoritmien virheet asianmukaisesti siten, että, esimerkiksi neuvonnan tarjoaminen keskeytyy, jos virhe todennäköisesti johtaa soveltumattoman neuvon antamiseen ja/tai asianomaisen lain tai sääntelyn rikkomiseen
 - niillä on käytössä riittävät resurssit, mukaan lukien henkilöstö- ja tekniset resurssit, jotta ne voivat seurata ja valvoa algoritmien suoritusta tarkastelemalla annettuja neuvoja ja neuvontaa riittävällä tavalla ja oikein ajoitetusti
 - niillä on käytössä asianmukainen sisäinen varmennusprosessi, jolla varmistetaan, että edellä mainitut toimenpiteet on suoritettu.
86. Kun kryptovaroja koskevaa neuvontaa tai kryptovaroja koskevaa salkunhoitoa tarjotaan kokonaan tai osittain automaattisen tai puoliautomaattisen järjestelmän avulla, vastuun soveltuvuuden arvioinnin tekemisestä pitäisi säilyä palvelua tarjoavalla kryptovarapalvelun tarjoajalla, eikä vastuuta saa supistaa käyttämällä sähköistä järjestelmää henkilökohtaisen suosituksen antamiseen tai kaupankäyntiä koskevan päätöksen tekemiseen.

5.9 Toisiaan vastaavien tuotteiden kulut ja monimutkaisuus (ohje 9)

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 81 artiklan 1, 10 ja 12 kohta.

87. Soveltuvuutta koskevissa toimintaperiaatteissa ja sitä koskevien menettelyjen olisi varmistettava, että mahdolliset vaihtoehdot kryptovaroille ja kryptovarapalveluille arvioidaan perusteellisesti ottaen huomioon tuotteiden kulut ja monimutkaisuus, ennen kuin kryptovarapalvelun tarjoaja päättää, mitä kryptovaraa/-varoja se suosittelee tai mihin se sijoittaa hoitaessaan salkkua asiakkaan puolesta.

88. Kryptovarapalvelun tarjoajilla olisi oltava prosessi, jossa otetaan huomioon palvelun luonne, palveluntarjoajan liiketoimintamalli ja tarjottujen kryptovarojen tyypit, ja jossa se arvioi mitä sellaisia kryptovaroja on saatavilla, jotka ovat "toisiaan vastaavia" mitä tulee siihen, kuinka nämä kryptovarot vastaavat asiakkaan tarpeisiin ja olosuhteisiin. Tällaisia ovat esimerkiksi kryptovarot, joilla on samankaltaiset kohdeasiakkaat ja samankaltainen riski-tuotto-profiili.
89. Kulutekijää arvioidessaan kryptovarapalvelun tarjoajien olisi otettava huomioon kaikki kustannukset ja maksut, jotka kuuluvat MiCA-asetuksen 81 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen säännösten soveltamisalaan. Monimutkaisuuden osalta kryptovarapalvelun tarjoajien olisi tarkasteltava ohjeessa 7 mainittuja kriteerejä. "Toisiaan vastaavia" kryptovaroja koskeva arviointi saattaa olla suppea siksi, että kryptovarapalvelun tarjoajan kryptovarojen valikoima on rajallinen tai se suosittelee vain yhtä kryptovaraa. Asiakkaiden saattaminen täysin tietoisiksi näistä olosuhteista on tällöin tärkeää. Tässä yhteydessä on erityisen tärkeää, että asiakkaille annetaan MiCA-asetuksen 81 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti¹⁰ asianmukaista tietoa siitä, kuinka rajallinen tarjottujen kryptovarojen valikoima on.
90. Jos kryptovarapalvelun tarjoaja käyttää yhteisiä salkunhoitostrategioita tai mallisijoitusehdotuksia, jotka soveltuvat eri asiakkaisiin, joilla on (kryptovarapalvelun tarjoajan tekemän määritelmän mukaan) sama sijoitusprofiili, "toisiaan vastaavien" kryptovarojen kulut ja monimutkaisuus voitaisiin arvioida yleisemmällä tasolla ja keskitetysti (esimerkiksi sijoituskomiteassa tai muussa komiteassa, joka määrittelee yhteisiä salkunhoitostrategioita tai mallisijoitusehdotuksia), vaikkakin kryptovarapalvelun tarjoajan on silti varmistettava, että valitut kryptovarot ovat erikseen kunkin asiakkaan profiiliin soveltuvia asiakaskohtaisesti.
91. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi kyettävä perustelemaan päätöksensä tilanteissa, joissa toisiaan vastaavista kryptovaroista on valittu kalliimpi tai monimutkaisempi kryptovara, ottaen huomioon, että kryptovaroja koskevan neuvonnan tai salkunhoidon yhteydessä voidaan tuotteiden valintaprosessissa harkita myös muita arviointikriteerejä (kuten salkun hajautusaste, likviditeetti tai riskitaso). Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi kirjattava ja säilytettävä tieto näistä päätöksistä, sillä kryptovarapalvelun tarjoajan sisäisen valvonnan toimintojen olisi kiinnitettävä erityishuomiota tällaisiin päätöksiin. Päätöksiä koskevista asiakirjoista olisi tehtävä sisäisiä arviointeja. Kryptovaroja koskevaa neuvontaa tarjotessaan kryptovarapalvelun tarjoajat voisivat nimenomaisista ja selkeästi määritellyistä syistä päättää ilmoittaa myös asiakkaalle päätöksestä valita kalliimpi ja monimutkaisempi kryptovara.

¹⁰ MiCA-asetuksen mukaisesti kryptovarapalvelun tarjoajien ei odoteta tarkastelevan markkinoilla olevien kaikkien mahdollisten kryptovaravaihtoehtojen joukkoa ohjeen 7 noudattamiseksi.

5.10 Sijoitusten vaihtamisen kulut ja edut (ohje 10)

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 81 artiklan 1, 10 ja 12 kohta.

92. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi sana soveltuvuuden arviointia koskevia toimintaperiaatteita ja menettelyjä analysoitava vaihdon kulut ja edut siten, että kryptovarapalvelun tarjoajat voivat osoittaa riittävän varmasti, että vaihtamisen odotetut edut ovat suuremmat kuin siitä aiheutuvat kulut.
93. Näissä ohjeissa ei yleensä pidetä sijoituksen vaihtamisena sellaisia sijoituspäätöksiä kuin hoidettavan sijoitussalkun sijoituspainotusten muutokset, kun kyseessä on (asiakkaan kanssa sovittu) indeksin jäljittelemiseen tähtäävä ”passiivinen strategia”. Epäselvyyden välttämiseksi todettakoon, että kaikkia liiketoimia, joissa ei pidetä kiinni näistä rajoista, olisi pidettävä sijoituksen vaihtamisena.
94. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi otettava huomioon kaikki tarvittavat tiedot voidakseen analysoida vaihtamisen kulut ja edut eli arvioitava uuden kryptovaran tai uusien kryptovarojen hyödyt ja haitat. Kuluja koskevaa ulottuvuutta arvioidessaan kryptovarapalvelun tarjoajien olisi otettava huomioon kaikki kulut ja maksut, jotka kuuluvat MiCA-asetuksen 81 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen säännösten soveltamisalaan. Tässä yhteydessä merkityksellisiä voivat olla sekä rahamääräiset että muut kuin rahamääräiset kuluihin ja etuihin liittyvät tekijät. Niitä voivat olla esimerkiksi:
- ehdotetun vaihtoehtoisen liiketoimen odotettu nettotuotto (jossa otetaan huomioon myös kaikki mahdolliset asiakkaalle tai asiakkaille aiheutuvat ennakkomaksut) verrattuna nykyisen sijoituksen odotettuun nettotuottoon (jossa otetaan huomioon myös kaikki mahdolliset asiakkaalle tai asiakkaille aiheutuvat irtautumiskulut, jotka aiheutuvat kryptovaran poistamisesta salkusta)
 - asiakkaan olosuhteiden ja tarpeiden muuttuminen, mikä saattaa olla sijoituksen vaihtamisen syy, esimerkiksi likviditeetin tarve lyhyellä aikavälillä odottamattoman ja suunnitteleman perhetapahtuman seurauksena
 - kryptovaran ominaisuuksien ja/tai markkinaolosuhteiden muuttuminen, mikä saattaa olla asiakkaan tai asiakkaiden salkun tai salkkujen sijoitusten vaihtamisen syy, esimerkiksi kryptovaran muuttuessa epälikvidiksi markkinatrendien seurauksena
 - kryptovaran vaihtamisesta asiakkaan salkulle koituvat edut, kuten i) salkun suurempi hajauttaminen (maantieteellisen alueen, kryptovaratyypin ja liikkeeseenlaskijan tyyppin mukaan, jne.), ii) salkun riskiprofiilin yhtenäistäminen asiakkaan riskitavoitteiden kanssa, iii) salkun likviditeetin lisääminen tai iv) salkun kokonaisluottoriskin pienentäminen.

95. Kryptovaroja koskevaa neuvontaa tarjotessaan kryptovarapalvelun tarjoajan velvollisuutena on antaa asiakkaalle ennen liiketoimea soveltuvuutta koskeva raportti¹¹, johon on sisällyttävä selkeä selitys siitä, ovatko suositellun vaihdon edut suuremmat kuin sen kulut vai eivät.
96. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi myös otettava käyttöön järjestelmiä ja tarkastuksia sen riskin seuraamiseksi, että suositellun vaihtamisen kulujen ja etujen arviointivelvollisuutta kierretään, esimerkiksi tilanteissa, joissa on ensin neuvottu myymään jokin kryptovara ja (esimerkiksi muutamaa päivää) myöhemmässä vaiheessa taas on neuvottu ostamaan toinen kryptovara, vaikka liiketoimet olisivat todellisuudessa olleet kiinteästi yhteydessä toisiinsa alun perinkin.
97. Jos kryptovarapalvelun tarjoaja käyttää yhteisiä salkunhoitostrategioita tai mallisijoitusehdotuksia, jotka soveltuvat eri asiakkaisiin, joilla on (kryptovarapalvelun tarjoajan tekemän määritelmän mukaan) sama sijoitusprofiili, vaihtamisen kulut ja edut voitaisiin analysoida yleisemmällä tasolla kuin yksittäisen asiakkaan tai yksittäisen liiketoimen tasolla. Etenkin jos vaihtamisesta päätetään keskitetysti esimerkiksi sijoituskomiteassa tai muussa komiteassa, joka määrittelee yhteisiä salkunhoitostrategioita tai mallisijoitusehdotuksia, vaihtamisen kulut ja edut voitaisiin analysoida komitean tasolla. Jos vaihtamisesta päätetään keskitetysti, kyseisellä tasolla tehtyä analyysiä kuluista ja eduista voitaisiin yleensä soveltaa kaikkiin verrannollisiin asiakassalkkuihin ilman kullekin asiakkaalle erikseen tehtyä arviointia. Tällaisessa tilanteessa kryptovarapalvelun tarjoaja voisi määrittää kyseisen komitean tasolla myös syyt, joiden takia päätettyä vaihtamista ei voida tehdä joidenkin asiakkaiden kohdalla. Vaikka kulut ja edut voitaisiin tällaisissa tilanteissa analysoida ylemmällä tasolla, kryptovarapalvelun tarjoajalla olisi silti oltava käytössä asianmukaiset tarkastukset, joiden avulla tarkistetaan, että kenenkään asiakkaan tietyt ominaispiirteet eivät vaadi yksityiskohtaisempaa analysointia.
98. Jos salkunhoitaja on sopinut asiakkaan kanssa yksilöidymmistä valtuuksista ja sijoitusstrategiasta asiakkaan nimenomaisten sijoitustarpeiden vuoksi, vaihtamisen kulujen ja etujen analysointi pitäisi tehdä asiakkaan tasolla eli vastoin kuin edellä on kuvattu.
99. Edellä todetusta riippumatta salkunhoitajan olisi keskusteltava asiakkaan kanssa ja uudelleentarkasteltava soveltuvuuden arviointia tai tehtävä uusi arviointi uusien valtuuksien sopimiseksi, jos salkunhoitaja katsoo, että salkun sisältöä tai parametreja pitäisi muuttaa muissa kuin asiakkaan nykyisellään valtuuttamissa puitteissa.

¹¹ MiCA-asetuksen 81 artiklan 13 kohdassa tarkoitettu soveltuvuutta koskeva raportti.

5.11 Henkilöstön pätevyys (ohje 11)¹²

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 68 artiklan 5 kohta ja 81 artiklan 7 kohta.

100. Kryptovarapalvelun tarjoajien edellytetään varmistavan, että soveltuvuusprosessin merkityksellisiin osiin osallistuvalla henkilökunnalla on riittävät taidot, osaaminen ja asiantuntemus kryptovaroista ja kryptovarapalveluista.
101. Henkilökunnan olisi ymmärrettävä tehtävänsä soveltuvuusarviointiprosessissa, ja sillä on oltava vastuidensa täyttämiseksi edellytetyt taidot, tiedot ja asiantuntemus, mukaan lukien riittävät tiedot asianmukaisista sääntelyvaatimuksista ja menettelyistä.
102. Henkilökunnalla olisi oltava tarvittava osaaminen ja pätevyys, mukaan lukien soveltuvuuden arvioinnista. Tätä varten kryptovarapalvelun tarjoajien olisi annettava henkilökunnalle asianmukaista koulutusta.
103. Muulla henkilökunnalla, joka ei välittömästi kohtaa asiakkaita, mutta joka osallistuu soveltuvuuden arviointiin millään muulla tavalla, olisi myös oltava tarvittavat taidot, tiedot ja asiantuntemus, joita vaaditaan sen mukaan, mikä on heidän roolinsa soveltuvuusprosessissa. He voivat esimerkiksi laatia kyselylomakkeita, määrittää algoritmeja, joilla hallinnoidaan soveltuvuuden arviointia, tai suunnitella/määritellä muita soveltuvuuden arvioinnin tekemiseksi tarpeellisia seikkoja, tai valvoa soveltuvuusvaatimusten noudattamista.
104. Käyttäessään automatisoituja työkaluja (yhdistelmä- eli hybridityökalut mukaan lukien) kryptovarapalvelun tarjoajien olisi tarvittaessa varmistettava, että niiden henkilökunta, joka on tekemisissä välineiden määritelmiin liittyvien toimintojen kanssa,
 - ymmärtää riittävästi digitaalisessa neuvonnassa käytettyä teknologiaa ja algoritmeja (erityisesti digitaalisen neuvonnan taustalla olevien algoritmien perusteet, riskit ja säännöt) ja
 - kykenee ymmärtämään ja arvioimaan algoritmien luomia digitaalisia/automatisoituja neuvoja.

¹² MiCA-asetuksen 81 artiklan 15 kohdan a alakohdan mukaisen toimeksiannon mukaisesti ESMA antaa myöhemmin yleisempiä ohjeita kriteereistä, joita sovelletaan osaamisen ja pätevyyden arviointiin MiCA-asetuksen 81 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

6 Ohjeet kryptovaroja koskevaa salkunhoitoa koskevan säännöllisen raportin esitystavasta

6.1 Pysyvä väline (ohje 1)

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 81 artiklan 14 kohta.

105. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi toimitettava kullekin tällaiselle asiakkaalle MiCA-asetuksen 81 artiklan 14 kohdassa tarkoitettu säännöllinen raportti sähköisessä muodossa, joka on myös pysyvä väline.
106. Tällaisen välineen avulla asiakkaan olisi voitava i) tallentaa henkilökohtaisesti asiakkaalle osoitetut tiedot siten, että ne ovat saatavilla myöhempää käyttöä varten ja tietojen käyttötarkoitusten kannalta riittävän ajan, ja ii) jäljentää tallennetut tiedot muuttumattomina.

6.2 Pääsy verkkojärjestelmään (ohje 2)

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 81 artiklan 14 kohta.

107. MiCA-asetuksen 81 artiklan 14 kohdan toisen alakohdan mukaisesti kryptovarapalvelun tarjoajien olisi varmistettava, että
 - verkkojärjestelmä, johon asiakkailla on pääsy, täyttää pysyvän välineen vaatimukset
 - asiakkaalle ilmoitetaan sähköisesti, missä ja miten tiedot ovat saatavilla (jos verkkojärjestelmä on esimerkiksi verkkosivusto, asiakkaalle olisi ilmoitettava verkkosivuston osoite ja verkkosivuston kohta, jossa tiedot ovat saatavilla)
 - asiakkaalle ilmoitetaan, kun uusi säännöllinen raportti on saatavilla, ja
 - tiedot ovat jatkuvasti saatavilla kyseisessä verkkojärjestelmässä ja niin kauan kuin asiakkaalla voidaan kohtuudella odottaa olevan tarve tarkastella niitä.

6.3 Säännöllisen raportin sisältö (ohje 3)

Asiaa koskevat säännökset: MiCA-asetuksen 81 artiklan 14 kohta.

108. Sen varmistamiseksi, että asiakkaat saavat oikeudenmukaisen ja tasapainoisen katsauksen toteutetuista toimista, salkun suoriutumisesta ja siitä, miten toteutetut toimet vastaavat raportointikauden aikaisia mieltymyksiä ja tavoitteita, sekä ajantasaisia tietoja soveltuvuuden arvioinnista, säännöllisen raportin olisi sisällettävä vähintään seuraavat tiedot:
- selvitys salkun sisällöstä ja arvostuksesta, mukaan lukien yksityiskohtaiset tiedot kustakin hallussa pidetystä kryptovarasta, salkun markkina-arvosta tai käyvästä arvosta, jos markkina-arvoa ei ole saatavilla, sekä käteissaldosta, raportointikauden alussa ja lopussa
 - salkun suoriutuminen raportointikauden aikana, mukaan lukien kaikki tokenit, jotka on saatu ilmaiseksi PoW- ja PoS-lohkoketjuskonsensusmekanismien toiminnan jatkuvuudesta (esim. steikkauspalkkiot)
 - raportointijakson aikana aiheutuneiden maksujen ja kulujen kokonaismäärä, mukaan lukien eriteltynä salkunhoitomaksujen kokonaismäärä ja liiketoimien toteuttamiseen liittyvien kustannusten kokonaismäärä, sekä lisäksi tarvittaessa myös maininta siitä, että vielä tarkempi erittely voidaan toimittaa pyynnöstä
 - vertailu raportin kattaman ajanjakson tosiasiallisen suoriutumisen ja kryptovarapalvelun tarjoajan ja asiakkaan välillä sovitun suoriutumisen viitearvon välillä (mikäli tällainen on sovittu)
 - kunkin jakson aikana toteutetun liiketoimen osalta kyseisen liiketoimen pääominaisuudet
 - selvitys siitä, miten toimet tai niiden puuttuminen sopivat yhteen asiakkaan mieltymysten, tavoitteiden ja muiden ominaisuuksien kanssa.
109. Kryptovarapalvelun tarjoajien olisi myös täsmennettävä viimeisimmän soveltuvuuden arvioinnin tai arvioinnin uudelleentarkastelun päivämäärä ja tarvittaessa se, millä perusteella arviointia on viimeksi päivitetty (esim. asiakkaan toimittamat uudet tiedot, jotka ovat aiheuttaneet muutoksen asiakkaan profiilissa, tai kryptovarapalvelun tarjoajan soveltamat uudet kriteerit).